

SOCIJALNO UGROŽENE OBITELJI

GRADSKO VIJEĆE MLADIH SŠMB
2015./2016.

Ključni pojmovi

- **Ekstremno (ili apsolutno) siromaštvo** situacija je u kojoj djeca ili odrasli nisu u mogućnosti, zbog nedostatka financijskih sredstava, zadovoljiti osnovne ljudske potrebe poput ishrane, odijevanja, stanovanja, higijene i sl. (tipični su oblici ekstremnog siromaštva beskućništvo, glad, neishranjenost...).
- **Relativno siromaštvo** situacija je u kojoj djeca ili odrasli nemaju financijskih mogućnosti osigurati sebi materijalni životni standard koji se smatra minimalno pristojnim u društvu u kojem žive. Relativno siromaštvo ne pokazuje kako siromašni stvarno žive, već koliko su daleko od prosječnog načina života u svojoj zemlji.

Ključni pojmovi

- **Linija siromaštva** ona je razina dohotka ili potrošnje ispod koje pojedince ili kućanstva smatramo siromašnim.
- **Relativna linija siromaštva** - u Europskoj uniji svaka zemlja članica određuje vlastitu granicu minimalno pristojnog životnog standarda, a definirana je kao 60% medijana (prosjeaka) nacionalnog dohotka.
- Osobe koje se nalaze ispod ovako definirane linije siromaštva nazivaju se **relativno siromašne osobe** ili **osobe u riziku od siromaštva**.

Stanje u Hrvatskoj

- Stopa rizika od siromaštva u Hrvatskoj 2014. godine iznosila je 19,4 % ➡ **svaki peti državljanin je siromašan**
- U riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti u Hrvatskoj 2014. godine bilo je 29,3 % ➡ **svaki treći državljanin u riziku da će postati siromašan**
- Najugroženiji su umirovljenici i nezaposlene osobe
- Za četveročlano kućanstvo, prag rizika od siromaštva 2014. iznosio je 49.896 kuna, odnosno mjesečno 4.158 kuna.

Stanje u Hrvatskoj

Kuća ljudskih prava (Godišnji izvještaj o stanju ljudskih prava u Hrvatskoj za 2014.) upozorava:

- sve veći broj ljudi ulazi u zonu apsolutnog siromaštva, dok adekvatnih rješenja nema na vidiku
- kao pokazatelji stvarnog siromaštva ne mogu se uzimati statistike EUROSTAT-a (Statistički ured Europske Unije) pa time ni podatci DZS-a (Državni zavod za statistiku) jer ne odgovaraju promjenama u stvarnom životnom standardu ljudi
- veliki broj nezaposlenih, zaduženih, blokiranih i ovršenih građana

Stanje u Hrvatskoj

- nedostaju studije i strategije o dugotrajnom siromaštvu u Hrvatskoj

donesena je Strategija za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj 2014.-2020.

Hrvatska nije ratificirala Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima UN-a te revidiranu Europsku socijalnu povelju Vijeća Europe koji bi sigurno doprinijeli boljoj zaštiti socijalnih prava građana i građanki.

- 28 000 građana ne prima plaću za svoj rad
- sve više zaposlenih građana koji ne mogu podmiriti troškove života od svojih prihoda.

Siromaštvo i materijalna dobrobit djece predškolske dobi u Hrvatskoj

- Ured UNICEF-a za Hrvatsku 2013. godine proveo je opsežno istraživanje o siromaštvu i dobrobiti djece predškolske dobi u našoj zemlji
- Djeca čije obitelji koriste socijalnu pomoć u istraživanju podijeljena su u nekoliko skupina:
 - primaju li njihove obitelji pomoć za uzdržavanje (PZU)
 - primaju li jednokratnu novčanu pomoć (JNP)
 - imaju li obitelji djecu s teškoćama u razvoju
 - djeca pripadnici romske nacionalne manjine

Istraživanje je pokazalo:

- U 2012. g. 20,5% (oko 52.000) djece predškolske dobi živjelo je ispod praga relativnog siromaštva
- 65% djece predškolske dobi iz siromašnih obitelji živi na selu!

Kako u Hrvatskoj žive djeca predškolske dobi čiji roditelji primaju socijalnu pomoć

Stambeni uvjeti	Djeca roditelja korisnika socijalne pomoći	Djeca u gradu s oba zaposlena roditelja
Živi u dotrajalim stambenim objektima	35%	6%
Imaju vlastiti krevet	50%	100%
Živi u kućanstvu koje nema vodovod, pumpu za vodu ili cisternu	9%	3%
Živi u kućanstvu bez priključka na javnu ili vlastitu kanalizaciju	20%	5%
Veličina stambenog objekta	dvostruko manje u usporedbi s djecom u gradu s oba zaposlena roditelja	prihvatljiva

Kako u Hrvatskoj žive djeca predškolske dobi čiji roditelji primaju socijalnu pomoć

Zdravlje	Djeca roditelja korisnika socijalne pomoći	Djeca u gradu s oba zaposlena roditelja
U okruženju u kojem žive nema pedijatra	30%	3%
Pristup uslugama (fizijatar, dječji psiholog, fizioterapeut, logoped, dječji psihijatar i defektolog)	otežan pristup	imaju pristup

Kako u Hrvatskoj žive djeca predškolske dobi čiji roditelji primaju socijalnu pomoć

Hrana, vrtić, knjige i igračke Obitelj	Djeca roditelja korisnika socijalne pomoć	Djeca u gradu s oba zaposlena roditelja
Obitelji nedostaje novca za hranu	68%	8%
Obitelj djeci ne može osigurati meso ili ribu svaki dan	42%	5%
Obitelj djeci ne može osigurati voće ili povrće svaki dan	35%	1%
Obitelj djeci ne može osigurati 3 obroka dnevno	22% romskih i 12% obitelji djece s TUR	0%
Obitelj ne može djeci priuštiti jaslice ili vrtić	60%	2%
Obitelj ne može djetetu priuštiti igračku	20%	0%
Obitelji ne može djetetu	33%	0%

Stanje u Hrvatskoj - zaključno

- Vrlo mali udio predškolske djece čije obitelji koriste socijalnu pomoć (manje od 10%) uspijeva pobjeći iz siromaštva.

Nakon što ostvare prava na socijalnu pomoć i druge socijalne transfere,
više od **90% djece** korisnika **PZU-a**
i dalje živi **ispod granice siromaštva**.

Stanje u Hrvatskoj - zaključno

- Roditelji predškolske djece koja žive u uvjetima siromaštva imaju znatno slabiju socijalnu mrežu na koju se mogu osloniti u suočavanju s problemima.

negativne posljedice za njihove obitelji, a osobito za djecu ➡ **osjećaj izoliranosti i socijalne isključenosti**

uvjet za izlazak djece iz *kruga siromaštva*:

- razvijenost i dostupnost usluga te institucija u zajednici
- javne i državne politike – omogućiti pristup društvenim resursima, naročito obrazovanju i zdravstvenoj skrbi ➡ **razvoj njihovih potencijala i izjednačavanje mogućnosti**

Ključne posljedice siromaštva za djecu predškolske dobi:

- zdravstvene i tjelesne posljedice
- intelektualne i obrazovne posljedice
- socijalne i emocionalne posljedice
- ekonomske posljedice ➡ Prema jednoj američkoj studiji postoji 90% vjerojatnost da će osoba koja je kao dijete duže od četiri godine živjela u siromaštvu iskusiti siromaštvo i kasnije tijekom života

prevencija siromaštva u ranoj dobi znači učinkovito trošenje javnih sredstava

Kako poboljšati materijalnu i socijalnu dobrobit djece ?

- razvijati sustav novčanih naknada za djecu i obitelj – usklađivati ih s rastom troškova života - neke jedinice lokalne samouprave nemaju razvijene vlastite programe namijenjene (predškolskoj) djeci
- obuhvat djece programima predškolskog obrazovanja
- donijeti strateške dokumente i zakonske propise
- olakšati pristup tržištu rada npr. kreirati posebne programe zapošljavanja samohranih roditelja

Kako poboljšati materijalnu i socijalnu dobrobit djece?

■ osigurati stambene uvjete i lokalnu infrastrukturu

npr. socijalni stanovi – utvrditi nacionalnu strategiju, jedinice lokalne samouprave trebaju jasnije i cjelovitije planirati svoje socijalne programe

npr. provoditi zakonsku odgodu deložacija za obitelji s djecom

npr. uvesti redovita izdvajanja iz lokalnih proračuna radi investiranja u nove javne prostore i površine te sadržaje namijenjene djeci te u obnovu postojećih

Kako poboljšati materijalnu i socijalnu dobrobit djece?

- razvijati i širiti mrežu usluga predškolskog odgoja i obrazovanja te socijalne i zdravstvene usluge

npr. usluge predškolskog odgoja i obrazovanja trebaju biti priuštive u financijskom smislu za roditelje, a besplatne ili subvencionirane za siromašnu djecu

npr. subvencija zdravstvenih troškova siromašnim obiteljima s djecom koja imaju zdravstvenih teškoća

npr. potpuna subvencija zdravstvenih troškova za obitelji koje primaju zajamčenu minimalnu naknadu i imaju dijete s teškoćama u razvoju

Kako poboljšati materijalnu i socijalnu dobrobit djece?

- Senzibilizirati stručnu i opću javnost o uzrocima i posljedicama siromaštva u ranom djetinjstvu
- Dodatnim mjerama utjecati na poboljšanje dobrobiti posebno ranjivih skupina predškolske djece
 - npr. omogućiti djeci roditelja korisnika socijalne pomoći uključivanje u programe potpore u obrazovanju djece

Opći podatci – Labin

- Prema popisu stanovništva iz 2011. Labin ima **11 642 stanovnika** ➡ prema Popisu iz 2001. Labin je imao 12 426 stanovnika, što znači da Labin bilježi **pad stanovništva od 6%** (784 stanovnika) ➡ broj stanovnika Labinštine (Labin, Raša, Pićan, Kršan i Sv. Nedjelja) smanjio se za 1 541 što je više od broja stanovnika Rapca koji je 2001. imao 1 472 stanovnika.
- Prosječna starost (Labin) prema Popisu iz 2011: **45, 1 godina** ➡ Istarska županija: 43 godine
- Krajem listopada 2015. u labinskoj ispostavi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje bilo je prijavljeno 889 nezaposlenih osoba (U Labinu nezaposlenih je 568) ➡ u Istri jedino labinska ispostava u listopadu 2015. ima **više nezaposlenih nego u istom mjesecu prošle godine.**
- Broj kućanstava: 4813

Socijalni program Grada Labina:

Program obuhvaća:

- Socijalnu zaštitu djece i mladih
- Socijalna zaštita starijih, bolesnih i nemoćnih osoba
- Subvencija troškova stanovanja i prijevoza
- Pomoć za nabavku ortopedskih pomagala i subvencija prijevoza osobama s invaliditetom
- Programi prevencije ovisnosti i asocijalnog ponašanja djece i mladih
- Humanitarne akcije
- Radionica za dnevnu okupaciju osoba s posebnim potrebama starijih od 21 godinu
- Programi udruga i ustanova u socijalnoj skrbi

Socijalna zaštita djece i mladih - Labin

- pomoć za opremu za novorođenčad
- subvencija prehrane dojenčadi i male djece
- subvencija smještaja djece u jaslice i vrtić – na temelju preporuke Centra za socijalnu skrb ostvaruje se pravo na punu subvenciju
- besplatna marenada u osnovnim školama - obitelji koje primaju pomoć za uzdržavanje, djeca iz obitelji koja prima subvenciju stanovanja, troje ili više djece u vrtiću ili na fakultetu, djeca stradalnika Domovinskog rata, djeca samohranih roditelja koji primaju dječji doplatak
- besplatan ručak u produženom boravku
- sufinanciranje nabavke školskog pribora
- korištenje besplatnih udžbenika

Broj korisnika u 2015.

(izdvojeno - socijalna zaštita djece i mladih) :

- socijalnog programa: 228
- školskog pribora: 171
- školskih marendi: 115
- dječjeg vrtića: 30
- produženog boravka: 43

Što bi još trebalo učiniti za djecu i mlade?

Naši prijedlozi s naglaskom na najugroženije skupine:

- sustavno pratiti koliko mjere socijalne zaštite prate stvarno stanje života
- subvencija u pokrivanju zdravstvenih troškova (za ono što se ne dobiva na recept!) siromašnim obiteljima s djecom koja imaju značajnih zdravstvenih teškoća te pokrivanje svih zdravstvenih troškova za siromašne obitelji koje imaju dijete s teškoćama u razvoju
- subvencija u pokrivanju zdravstvenih troškova (što ne pokriva država) obiteljima koje imaju djecu/mlade s posebnim potrebama
- omogućiti tim stručnjaka (dovoljan broj) koji će raditi s djecom/mladima s posebnim potrebama i s djecom/mladima rizičnog ponašanja

Što bi još trebalo učiniti za djecu i mlade?

- omogućiti bolju integraciju djece s posebnim potrebama u vrtiće i škole
- subvencija odlaska na jednodnevne izlete ili kazališne predstave barem jednom godišnje za djecu iz socijalno ugroženih obitelji
- povećati socijalnu uključenost mladih, posebice mladih iz rizičnih skupina
- poticati (samo)zapošljavanje mladih
- izraditi program stambenog zbrinjavanja mladih

Što bi još trebalo učiniti za djecu i mlade?

- uvesti subvencije za srednjoškolce iz socijalno ugroženih obitelji

izuzeti iz socijalnog programa Grada Labina

(pretpostavka da je razlog tome: Grad nije osnivač Srednje škole Mate Blažine, srednja škola nije obvezna)

detektirati učenike Srednje škole Mate Blažine kojima je potrebna pomoć
(brojke korisnika mjera socijalne zaštite u osnovnoj školi pokazuju da ih sigurno ima u sustavu)

omogućiti besplatan doručak, udžbenike i pribor

Konvencija o pravima djeteta

članak 27.

1.

Države stranke priznaju svakom djetetu pravo na životni standard primjeren njegovu tjelesnom, duševnom, duhovnom, moralnom i društvenom razvoju.

Što Grad još može učiniti?

Što mi moramo učiniti?

Izvori:

- [Godišnji izvještaj o stanju ljudskih prava u Hrvatskoj_za 2014.](#) Kuća ljudskih prava.
http://www.kucaljudskihprava.hr/system/attachment/file/508/izvjestaj_kljp_2014.pdf (22.11.2015.)
- Nezaposlenost na Labinštini. <http://www.labin.com/web/vijest.asp?id=38738> (26.11.2015.)
- Pokazatelji siromaštva u 2014. godini. Državni zavod za statistiku.
http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2015/14-01-01_01_2015.htm (12.11.2015.)
- Siromaštvo i dobrobit djece predškolske dobi u Republici Hrvatskoj: ključni uvidi i preporuke.
http://www.unicef.hr/upload/file/402/201118/FILENAME/Sazetak_siromastvo.pdf (19.11.2015.)
- Socijalna zaštita. Grad Labin. <http://www.labin.hr/node/568> (3.12. 2015.)
- Socijalna zaštita djece i mladih – podatci za 2015. Dobiveno od Grada Labina. (e-mail)
- Statistički podatci za Grad Labin. <http://www.labin.hr/node/232> (26.11.2015.)

Hvala na pažnji.

Gradsko vijeće mladih Srednje škole Mate Blažine:

Antonio Bembić, Ermin Ismić, Mateja Klapčič, Soraja
Kos, Elena Miletić, Ivan Mohorović, Nicole Zahtila

voditeljica: Ana Paliska